

JULKAISIJA	Jupperin Omakotiyhdistys ry. Kahdeksas vuosikerta	
OSOITE	Kulmatie 23	02730 ESP00 73
PANKKIYHTEYS	SYP-Käpylä	209221-2220
	Postisiirtotili	198 98-3
TOIMITUSNEUVOSTO	Jupperin Omakotiyhdistys ry:n johtokunta	
	puh.joht. Pekka Perttula	puh. 844768
	Kulmatie 23	02730 ESP00 73
	siht. Juhani Tarvas	puh. 846250
	Tammipääntie 14	02730 ESP00 73
	Jäsenet:	
	Yrjö Astikainen	puh. 846904
	Palomäentie 7	02730 ESP00 73
	Kai Haapamäki	puh. 843384
	Kalliotie 11	02730 ESP00 73
	Lasse Hakola	puh. 844452
	Rajakuja 5	02730 ESP00 73
	Pertti Leinonen	puh. 846572
	Kaivoskuja 7	02730 ESP00 73
	Eila Räisänen	puh. 846487
	Kaivoskuja 10	02730 ESP00 73
	Artturi Winqvist	puh. 846412
	Kotikuja 1	02730 ESP00 73
	Rahastonhoitaja, johtokunnan ulkopuolella	
	Seppo Räisänen	puh. 846487
	Kaivoskuja 10	02730 ESP00 73
PÄÄTOIMITTAJA	Juhani Tarvas	puh. 846250
	Tammipääntie 14	02730 ESP00 73
AVUSTAJAT	Kaikki Jupperin Omakotiyhdistys ry:n jäsenet	
LEHDEN TARKOITUS	Lehden tarkoituksena on toimia tiedotuskanavana johtokunnan ja jäsenistön välillä helpottamassa yhdistyksen käytännön toimintaa myös syys- ja kevätkokousten välisenä aikana.	

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

Vuoden 1984 lähestyessä loppuaan esitän parhaat kiitokset kaikille lehtemme lukijoille ja toimintamme tukijoille kuluneesta vuodesta. Ilman hyvää jupperilaista kotiseutuhenkeä ja asukkaiden aktiivista osallistumista toimintaamme emme pystyisi, eikä ehkä olisi tarpeellistakaan järjestää mm. niin monenlaisia tapahtumia, kuin mitä tämänkin vuoden aikana olemme pystyneet aikaansaamaan.

Minulle Omakotiyhdistyksemme puheenjohtajana on ollut erityisen miellyttävää todeta alueemme lasten, nuorten, aikuisten ja vanhemman väestön positiivinen suhtautuminen toimintaamme. Esimerkiksi kevätretken nuorin osanottaja oli 3-vuotias ja vanhimmat osanottajat yli 80-vuotiaita. ja me kaikki olimme yhtä kiinnostuneita Träskändan historiallisista rakennuksista ja komeasta luonnosta.

Talkoissa nuorten ja aikuisten yhteistyö on sujunut hyvin. Nuoretnopsakinttuisina ja notkeaselkäisinä ovat olleet nopeita roskienkerääjiä siivoustalkoissa, kun taas aikuisille sopivaa on ollut hiekan levitys uimarannalle ja lento-

pallokentälle sekä puiden istutukset.

Mielessäni on monia asioita, joita näin vuoden lopulla voisi muistella ja joista voisi muistuttaa. Valitsen kaavoituksen, vaikka juuri tästä olen aikaisemminkin eniten kirjoittanut. Syy on selvä. Kaavoitustyö Jupperissa ja Suur-Leppävaaran alueella on käynnissä ja meidän asukkaina sekä omakotiyhdistyksenä tulee sitä aktiivisesti seurata. Varsinkin tämänvuotisten kokemusteni perusteella ei ole itsestään selvää, että kaavat laaditaan hyviksi koettujen ja asukkaiden toivomien kaavoitusperiaatteiden mukaisesti. Yhteistyö kaavoittajan ja asukkaiden kesken on Jupperissa sujunut hyvin. Samaa ei voida sanoa Leppävaaran kartanomaiden kaavoituksessa. Espoon kaupunginhallitus ei hyväksynyt alueen asukkaiden mukanaoloa kaavoitustyössä!

Tällä hetkellä on vain arvailtavissa, miten pahasti meille jupperilaisillekin tärkeät viher- ja virkistysalueet pirstoutuvat, kun kaavoittaja yrittää sovittaa kaupunginhallituksen määräämät mahtavat 100.000 - 110.000 kerros-m² yleis- ja seutukaa- van mukaisille viheralueille. Toivon,

että syksyn vaalitulos toisi uuteen kaupunginhallitukseen, valtuustoon ja lautakuntiin aimo annoksen ihmisläheisempää, elämisen ja asuminen monipuolisia arvoja kunnioittavia luottamushenkilöitä. Tällaisia henkilöitähän me olemme sinne yksimielisesti olleet valitsemassa.

Kaavoitus Jupperissa on edennyt huolestuttavan hitaasti. Kaupungin Jupperin kaavoitukseen varaamat resurssit on jatkuvasti siirretty muihin tehtäviin. Tästä johtuu, että lehdessämme esitetyt Jupperi-II-kaavoitusaikataulut eivät ole pitäneet paikkaansa. Jupperi-I-kaavamuuotos, joka on asukkaiden aloitteesta syntynyt ja kaupunginvaltuuston päättämä, on lähes kaksi vuotta odottanut kaavamuuotustyön käynnistymistä.

Omakotiyhdistys ryhtyköön tehokkaampiin toimenpiteisiin, jotta Jupperi-I ja II asemakaavat saataisiin mahdollisimman nopeasti valmiiksi. Sen jälkeen olisi Jupperi-III kaavoituksen vuoro. Kaavoituksen nopeutta tärkeämmäksi meidän tulee asettaa laadulliset tavoitteet. Niistä ei tulisi tinkiä.

Seuraukset ovat

Seuraukset ovat väistämättömiä ja mahdollittomia enää myöhemmin korjata. Rakentaminen poikkeusluvilla ja itselle omatoimisesti on viime vuosiin asti estänyt ylitehokkaan ja luontoa tuhoavan rakentamisen, kuka nyt oman kotikoivunsa kaataisi? Asemakaavojen tulee Jupperissa sen jokaisessa osassa taata monipuolisen luontomme säilyminen ja omakotimainen rakennustyyli. Nämä periaatteet eivät eliminoi uudisrakentamista, vaan luovat edellytykset viihtyisälle asuinympäristölle.

Toivotan Teille kaikille HYVÄÄ JA RAUHALLISTA JOULUA SEKÄ ONNELLISTA UUTTA VUOTTA. Omakotiyhdistyksemme on aloittamassa 30. toimintavuottaan. Toivotan kaikki asukkaamme entistä aktiivisemmin mukaan kotiseututyöhön alueemme viihtyisyyden puolesta. Toimintamme on parhaimmillaan silloin, kun Te kaikki olette siinä mukana.

Pekka Perttula

SYYSKOKOUKSEN SATOJA

On mukavaa aina kaksi kertaa vuodessa kuulla yhdistyksemme jäsenten mielipiteitä syys- ja kevätkouksissa, jotta usko toimintamme periaatteisiin säilyy ja saa tarpeellista vahvistusta. Johtokuntahan kokoontuu kerran kuussa, koko jäsenistö, tai lähinnä sen aktiivisin osa, vain kahdesti vuodessa. Näinollen tuntuu hyvältä, jos johtokunta saa työstään ja toiminnastaan kiitosta ja kannustusta uusiin ponnistuksiin yhteisen etumme ja viihtyvyytemme puolesta.

Olimme siis jälleen kerran koonnutuneet Jupperin koululle neuvoa pitämään ja uutta johtokuntaa ensivuodeksi valitsemaan. Suurempia muutoksia ei tapahtunut, vain yksi johtokunnan jäsen vaihtui, kun Iivo Lassila valittiin Yrjö Astikaisen paikkaa täyttämään. Iivolle työ on entuudestaan tuttua, onhan hän aikaisemminkin ollut samassa tehtävässä yhdistyksessämme. Valitettavaa vain on, että uudessa johtokunnassa ei ole lainkaan edustajaa Jupperi-III - alueelta.

si 1985 hyväksyttiin erinäisin pienin lisäyksin ja täsmennyksin yksimielisesti ja rutiiniasiat hoidettiin suhteellisen nopeasti päätökseen.

Pullakahvien jälkeen, virallisen kokouksen päätyttyä kuulumme limnologi Martti A. Hämäläisen alustuksen Pitkäjärven tilasta ja suunnitelmista veden laadun parantamiseksi. Esitys oli erittäin mielenkiintoinen ja suorastaan aktivoiva, kokousyleisö lausui runsaasti mielipiteitään ja alustajallemme sateli kysymyksiä ehkäpä enemmän kuin riittävästi.

Aiheesta olisi riittänyt juttua enemmänkin, mutta rajoitettu kokoustilojen käyttöaika muodosti jatkamiselle ehdottoman takarajan.

Kiitämme limnologi Hämäläistä hyvästä ja mielenkiintoisesta esityksestä sekä kaikkia kokouksen osanottajia aktiivisesta osallistumisesta yhdistyksemme asioista päättämiseen!

Johtokunta

MUKAAN

Sinä uusi jupperilainen, joka et vielä kuulu Omakotiyhdistykseen, otapa yhteyttä ja kysy toiminnastamme!

On aivan selvää, että ensialkuun rakennusvaiheen päätyttyä ei parhemmin ole vapaa-ajan ongelmia, pihamaa pitäisi saada siedettävään kuntoon ja eläminen täällä muutenkin asettumaan omiin uomiinsa, ennekuin ehtii omistaa ajatustakaan yhteisille riennoille. Ennenpitkää kuitenkin, kun energiaa tuntuu riittävän jo yli oman tontin rajojen, voi alkaa laajemminkin ajatella asuinympäristöään.

Jupperin Omakotiyhdistys alkaa kohta päästä kolmenkymmenen vuoden ikään, joten yhtä sun toista perinnettä on jo ehtinyt kuluneena toiminta-aikana syntyä. Kuitenkin tuntuu siltä, että uudet ajatukset, uudet virikkeet ja uudet, puuhakkaat ihmiset olisivat kovastikin tervetulleita mukaan yhdistyksemme toimintaa elävöittämään. Emme halua olla kaavoihin kangistuneita, vaan pyrimme kaikin tavoin toimimaan yhteisen viihtyvyytemme ja yhteisten etujemme kehittämisen puolesta.

Tule mukaan yhdistyksemme toimintaan! Liity jäseneksi ja osallistu kokeeksi ensialkuun johonkin järjestämäämme yhteiseen tilaisuuteen. Ehkäpä hyvinkin huomaat, että sitä kallista aikaa saattaisi liietä myös yhteisille asioille.

Yhdistyksemme on puoluepoliittisesti täysin sitoutumaton, itse asiassa puoluepolitiikka ja uskonto ovat ne kaksi "tabua", joihin emme lainkaan puutu tässä lehdessämme sen paremmin kuin muussakaan toiminnassamme. Eräänlaista vihreyttä ideologiaamme kuitenkin kuuluu, lähinnä sen vihreän säilyttämiseksi, joka vielä tänään meitä ympäröi.

Emme halua saastuttavia laitoksia lähiseuduille, tahdomme parantaa Pitkäjärvemme veden laatua ja pyrimme vaikuttamaan siten, että kylämme mahdollisuuksien mukaan voisi säilyttää nykyisen olemuksensa viihtyisänä ja rauhallisena omakotialueena.

Tule mukaan! Näin voit parhaiten vaikuttaa oman asumisesi tasoon ja ympäristön viihtyisyyteen! Yksin ei yleensä paljoakaan voi vaikuttaa.

PÄÄTOIMITTAJAN PALSTA

Pitkäjärven tila on saatu usita vuo-edelleen pienkiinteistöjä, joiden
sia kestäneellä, talviaikaan tapah- jätevedet kuormittavat järveä, mut-
tuneella hapettamisella pysymään ta pääasiallisimmin ravinteet ovat
suurin piirtein ennallaan, onpa kuitenkin kotoisin valuma-alueen
tiettyä veden laadun paranemistakin pelloilta, joista sadevedet niitä
jossakin määrin tapahtunut. Järvi huuhtelevat mukaansa.

on siis yhä "elävä", kalakanta on

runsas ja kalat syötäväksi kelpaa- Järven pohjassa kulkeva paineviemä-
via, eikä niissä tiettävästi esiin- riputki on tiettävästi säilynyt täy-
ny makuhaittojakaan. Vesikasvillien sin ehjänä kauttaaltaan ja se on
suutta on poistettu ravinteiden vä- luonnollisesti ankkuroitu betoni-
hentämiseksi ja näyttää siltä, et- renkailla paikoilleen, joten siitä
tä kehitys parempaan suuntaan yhä ei ainakaan pitäisi olla mitään vä-
jatkuu. litöntä vaaraa. Toisaalta on todet-
tava, että minkäänlaista luotetta-

Jokakesäinen sinilevän esiintyminen vaa kontrollia putken toiminnasta
on ollut lähinnä esteettinen hait- ei ole olemassa. Putken rikkoutumi-
ta, josta tuskin vastaisuudessa- nen aiheuttaisi hyvinkin lyhyessä
kaan päästään kokonaan eroon. Se, ajassa todella pahan katastrofin
että hapetuslaitteet on nyt koko- järven tilassa.
naan poistettu järveltä niiden rik-
koonnuttua, tuntuu huomattavasti
huolestuttavammalta. Toiveita pa-
remmasta on kuitenkin olemassa,
sillä tänä talvena tullaan Lippa-
järven kokeilemaan uutta hapetin-
ta ja saatujen kokemusten perus-
teella asennetaan samanlaiset, ko-
nakaan upoksissa olevat laitteet
myös Pitkäjärveen.

Pitkäjärven valuma-alueella on

Yhteisenä piirteenä kaikille aja-
teltavissa oleville toimenpiteille
järven tilan parantamiseksi on nii-
den kalleus, kaikki vaihtoehtoiset
ratkaisut joko yksin tai rinnan to-
teutettuina maksavat paljon. Toimen-
piteet ovat kuitenkin puolustelta-
vissa sillä, että Pitkäjärven on
laajalla alueella ainoa virkistyk-
sen lähde lukemattomille ihmisille.

Järven suojelussa kaikkein tärkeintä on ehdottomasti veden happipitoisuuden säilyttäminen riittävänä ja vasta toiseksi tärkeintä on liiallisten ravinteiden vähentäminen eritavoin. Asiaan voidaan merkittävästi vaikuttaa vesikasvillisuuden säännöllisellä poistamisella, hapettamisella, hapettoman pohjaveden poisjohtamisella ja jätevesikuormituksen vähentämisellä. Pohjaliejun poistaminen sitävastoin ei useastaakaan syystä vaikuta mielekkäältä, sillä ensinnäkin se on todella kallista, vaikeaa ja aiheuttaa uusia ongelmia siellä, minne lieju kuljetettaisiin. Toimenpide sekoittaisi veden myös pahasti, ja voitaisiin, näin vedestä puheenollen "joutua ojasta allikkoon".

On hyvä tietää, että Pitkäjärven suojelu jatkuu ja tehostuu entisestäänkin, onhan tämä järvenne suosittu virkistysalue tuhansille ihmisille, eikä vähiten meille juperialaisille!

J. Tarvas

TONTUN TARINAA

Tonttu käänsi tympääntyneenä kyl-
 keään, jyske ja tärähtely vain jat-
 kui. Kaivinkone murskasi viimeisiä
 puita ja maiseman muotoja, syys-
 hiiren pesiä ja siilin koteja Jou-
 lun aluisessa hienon riitteen peit-
 tämässä luonnossa. Olisiko taas

muutettava, lähdettävä kohti poh-
 joista etsimään uutta asuntoa? Se
 ei tonttua miellyttänyt, olihan
 hän jo vanha ja vähän luuvaloinen-
 kin, koska oli aikoinaan asunut
 toista sataa vuotta Suuren Suokai-
 voksen kumisevissa onkaloissa ennen-
 kuin muutti entisen Elannon kauppa-
 rakennuksen sokkelin turvalliseen
 huomaan.

Muuttoajatuksesta tuli tontun mie-
 leen nuoruus; kuinka hän oli ul-
 jaasti purjehtinut viikinkien mu-
 kana, piiloutuneena heidän laivan-
 sa tuhdon alle, ja laivan saavuttua
 Espoon lahdelta pimeyden tullen
 hiipinyt maihin Pentalassa uuden
 salaperäisen maiseman ja yön hil-
 jaisuuden houkuttelevana ja kuinka
 hän oli täällä suvisessa saaristos-
 sa viettänyt uudisraivaajan ja ka-
 lastajan antoisaa elämää, kunnes
 hansalaisten ja hollantilaisten
 remuisat kauppiasseurueet ja hei-

dän aluksensa, koggit, olivat saa-
 neet hänet siirtymään talven hyisiä
 jäitä myöten vastarakennetulle Es-
 poon kirkolle, sen silloisen altta-
 rin alle rakennettuun punatiiliseen
 ehtoollisviinikellariin.

Ne ajat olivat olleet mukavia, ruo-
 kaa ja juomaa ei ollut puuttunut,
 mutta kirkonrotta, pahas, oli teh-
 nyt hänen elämänsä epämiellyttäväk-
 si ainaisella valituksellaan köyhyy-
 destä ja elämän katoavaisuudesta.
 Lopuksi hän päätti jättää alttarin
 alusen viineineen tekohurskaalle
 kirkonrotalle ja lähti kohti tunte-
 matonta tulevaisuutta ylös pitkin
 Espoonjokea.

Bembölen Kahvituvalla hän oli tutus-
 tunut tallitonttu Fridiolfiin, joka
 nykyisin edelleen asusteli samoilla
 tienoilla Säästötontun vakanssilla
 ja sivutoimenaan pitäen huolta Es-
 poon kaupungin museon tiloista enti-
 sessä ometassa.

Fridiolfin kanssa he olivat yhdessä
 retkeilleet aina Träskändan kartanon
 maille asti ja tavanneet siellä
 tsaari Aleksanterin, joka oli tullut
 sinne, sanottaisiinko, fasaaneja ja

peuroja metsästämään. Loisto ja re- vissa, ihanteellinen kaivosaukko
muisa kievarielämä ei ollut kuiten- korven keskellä aivan Espoon ja
kaan tonttua viehättänyt ja metsän Helsingin maalaiskunnan rajan tuntu-
eläinten kohtalo joutua julman lau- massa, louhos, kuin nuorena kotona
kauksen uhriksi oli häntä murehdi- Svean- ja Götanmaalla.

tanut siinä määrin, että hän oli

vastoin tonttujen periaatteita

Ukkitonttu oli aikanaan sanonut:

saattanut metsän peittoon moniaita "Lähtekää etsimään ja löytäkää tar-
yksilöitä riistaeläimistä ja täten vitsemanne". Nyt hän tunsu tulleen-
aikaansaanut itselleen ystäväkannan, sa perille tasapainon ja kypsyyden
josta oli paljon iloa nykyisinkin paikkaan. Vuosien varrella oli hän
sekä hänelle että muille ympäristön ystävystynyt monien seudun asukkai-
asukkaille.

den kanssa, oli ollut Samu siili ja

Olli orava ja heidän lapsensa ja

Hän muisti, kuinka Aurora Karamsin

lapsensa lapset ja niin edelleen.

oli iloisen seurueen kanssa istut-

Alueelle oli annettu nimi: Jupperi,

tanut lehtikuusia nykyiseen Laakso-

oli tehty tiet, raivattu asuinpaik-

lahteen ja kuinka seudun maiseman

koja. Kaivosaukot oli erään kauniin

kauneus, metsän vaihtelu pursui-

kesän heinäkuussa ajettu täyteen

sesta suosta louhikkoiseksi mäeksi,

louhosta ja tonttu oli muuttanut

veden pinnasta yläväksi mäeksi,

Elannon kaupan kivijalan suojiin

lehviköstä kuusikoksi, oli saatta-

ajatellen, että en lähde. Mutta mi-

nut mieleen hänen synnyinseutunsa

ten nyt? Säilyvätkö puut, onko Ollin

Taalainmaan Stora Kopparbergetin

ja Samun jälkeläisillä mahdollisuuk-

jylhät metsät, hongikot ja veden

sia elää edelleen keskuudessamme,

vireisen selän Silja-järven aavalla.

ahneusko valtaa asuinseutumme? Läh-

denkö minä?

Kuinka hän oli päättänyt: "Tänne mi-

nä muutan", ja tuntenut, miten ilma

Randolf

täytti rinnan ja veri kohisi suo-

nissa ja muutoksen huuma täytti

mielen. Asuinpaikkakin oli saata-

MAHDOLLISUUKSIEN MAAKUNTA

XXXVI valtakunnalliset kotiseutupäivät pidettiin heinäkuun lopulla Kymenlaakson keskuksessa, Kouvolassa. Perjantaina pidettiin päivien viralliset avajaiset ja Suomen Kotiseutuliiton vuosikokous. Liiton uudeksi kunniajäseneksi kutsuttiin professori Matti Kuusi Helsingistä.

Niille, jotka eivät olleet virallisia vuosikokouksen edustajia, oli järjestetty tilaisuus tutustua uuteen Kouvola-taloon. Ulkoilmanäytämöllä oli myös teatteriesitys.

Illalla oli Kuusankosken kirkossa kirkkokonsertti, kirkon nuorisokuoro ja kirkkokuoro esiintyivät dir.cant. Tapani Rautasuon johdolla. Monille jäivät mieleen nuorisokuoron esitykset. Konsertti lopui kuorojen yhteisesitykseen: Beethovenin "Jumalan kunnia luonnossa".

Lauantaiaamuna täyttyi Kouvolan linja-autoasema kymmenistä busseista ja retkeilijöistä. Koko päivä oli varattu useille eri retkille Kymenlaaksoa ristiin rastiin. Jotkut tutustuivat Kotkan ympäristöön ja saaristoon, toinen ryhmä perehtyi Kymijoen laajaan teollisuuselämään, toiset kävivät Hami-

nan ja Vironlahden seuduilla. Meikäläiset olivat mukana retkellä: "Läntinen Kymenlaakso - ruotsinvalan jalanjäljet".

"Jalanjälkien" etsimisen aloitimme Mustilan kartanon arboretumilta. Siellä kasvoi mitä erilaisimpia puita ja pensaita, mutta varsinkin metsässä aluskasvillisuutena oleva rhododendron-kasvusto oli valtava. Monelle tuli mieleen poiketa uudelleen pensaiden kukkimisaikaan.

Olimme saaneet oppaaksemme pirteän Tigerstedt'in tyttären. Matka jatkui Ruotsinpyhtäälle, tutustuimme vanhaan Strömforsin ruukkiin ja näimme filmin siitä, mitä tehtaassa on kautta aikojen valmistettu.

Ruotsinpyhtään vanha puukirkko oli myös tutustumisen arvoinen. Saimme olla myös todistamassa vanhan Anjalankosken sillan vihkimistä museosillaksi. Matkalla Anjalankosken kartanomuseoon poikkesimme Pyhtään vanhassa kirkossa. Ruokailu oli järjestetty Wredebyn hotellikartanon lähellä sijaitsevaan Anjalan torppaan.

Päivän ohjelma oli tiivis, mutta

varmaan kaikki olivat tyytyväisiä näkemäänsä ja kuulemaansa. Jokainen löysi ruotsinvallan jalanjälkiä useasta paikasta. Historian kertaus saattaisi tuoda lisävalaistusta asiaan.

Lauantaipäivä huipentui illalla järjestettyyn maakuntailtaan ja maakuntaillalliseen. Illan juonsi varmaan tyyliin kaikille tuttu Esko Tommola. Illan kuluessa oli kansallispukuesittely ja muuta kymenlaaksolaista ohjelmaa.

Sunnuntaipäivä alkoi kunniakäynnillä Valkealan sankarihaudalla. Jumalanpalveluksessa saarnasi Mikkelin hiippakunnan piispa Erkki Toiviainen ja sen jälkeen Valkealan 200 vuotta vanha kellotapuli vihittiin museoksi. Juhlakansalla oli mahdollisuus kiivetä korkealle kellotapuliiin ja se kyllä kannatti! Korkeanpaikankammosa potevilla ei ollut asiaa ylös. Lapset jaksoivat jonottaa ja odottaa pääsyä ylöspäin. Jukka muistaa vieläkin olleensa Erkki Pystysen kanssa yhtä aikaa korkealla kellotapulissa. Sieltä näkyi kauas yli Valkealan kunnan.

Kotiseutupäivien pääjuhla pidettiin Utin linnoituksen alueilla. Maaherra Matti Jaatinen toi juhliin valtiovallan tervehdyksen ja juhlapuheen piti eduskunnan puhemies Erkki Pystynen.

Huolimatta varsin sateisesta kesästä, aurinko paistoi kotiseutupäivien aikana. Kotiseutuväki sai taas uutta intoa seuraavaa toimintavuotta varten. Kymenlaakso osoitti olevansa mahdollisuuksien maakunta.

Seuraavan kerran tavataan Ilomantissa Kalevalan juhluvuonna!

Kai Haapamäki

VESI

Oli muuten taivaallisen ihanaa tuo oman kaivon vesi niin kauan, kunnes kaupungin toimesta suoritettu vesitutkimus sen turmeli juomakelvottomaksi. Ei, ei se siinä näytteenottamisen yhteydessä muuten pilaantunut, mutta kun virallinen selvitys veden laadusta kertoi sen olevan pilalla, se oli pilalla.

Se oli kirkasta ja kaunista, tosi hyvänmakuista vettä, sitä joi ihan huvikseen aivan sellaisenaan. Sitten kerran talvella tuli tutkija, upotti kaivoon lasisen näytteenottopurkin, ihasteli veden kirkkautta ja häipyi. Lupasi lähettää tutkimustulokset aikanaan.

Sieltähän ne sitten tulivat, ne tulokset. Vesi oli sisältänyt joitakin yksittäisiä pöpöjä ja nitriittiä, kumpaakin tosin alle Lääkintöhallituksen normien, mutta saastuneeksi se oli kuitenkin luokiteltu.

Vaimo totesi, että: "Mitäs nyt tehdään"? Kunnallisen vesi- ja viemärijärjestelmän lonkerot kun eivät vielä silloin ulottuneet tänne asti. Totesin, että: "Keitetäänpä aluksi kahvit tähän meidän hyvän-

makuiseen ja kirkkaaseen kaivoveteemme ja mietitään".

Mietittiinkin. Tosi ankarasti ja asian vaatimalla hartaudella ja todettiin, että ollaan ilmeisesti vuosien kuluessa tultu täysin immuuneiksi niille pöpöille, eikä siitä nitriittiäkään ole kuin murtoosa lenkkimakkaran pitoisuuksista, joten, jatketaan vain veden käyttämistä ihan entisellä rutiinilla.

Jatkettiin. Liityttiin sitten valtavan paperisodan jälkeen kaupungin vesi & viemärisysteemeihin.

Koittipa vihdoinkin sitten myöhemmin se hetki, että päästiin maistamaan fantastisen hyvää kaupungin vettä!

Suurin toivein täytin juomalasin vesihanasta. Haistelin tuotetta kuin jokin viinintuntija ikään. Haisi polyeteeniletkulle. Maistoin. Maistui polyeteeniletkulle ja leväuttelelle. Karmea pettymys.

Kahvia tuli aluksi keitettyä usein ja pieniä eriä kerrallaan, sitä kun ajatteli, että ehkä seuraava erä maistuu paremmalta. Ei maistunut.

Kaikkeen ilmeisesti tottuu aikanaan. Meikin luultavasti olosuhteiden pakosta opimme, että kahvin tuleekin maistua sellaiselta kuin maistui, mahdollisesti putket myös hiljalleen pinnoittuivat jollakin ja lopettivat veden ylenmääräisen maustamisen.

Sen ensimmäisen koelasillisen jälkeen en olekaan vuosiin maistanut vesijohtovettä raakana, paitsi tietenkin Linnaisissa hammaslääkärillä käydessäni, siellä kun on aina sitä hyvää porakaivon vettä lasillinen tarjolla.

Päätin pari viikkoa sitten ihan kokeilumielessä juoda lasillisen tätä omaa vesijohtovettä, jota Bodomista meille pumpataan. Se maistui pahalle. Makua en pysty mitenkään kuvailemaan, mutta ei se tällä kerralla maistunut muoviputkelle. Mitä lie pöpöntappokemikaaleja laitettu joukkoon.

Jotakin "vaffaa ainetta" vedessä kylläkin on, muutaman vuoden sisään olen joutunut vaihtamaan neljään vesihanaan karat, niistä kun häipyy messinki ole-

mattomiin ohuista kohdista. Ja kuumavesivaraaja vuotaa inhimillisesti katsottuna aivan liian varhain!

Olisikohan korkea aika tehdä jotakin sille vedelle? Mitä? jääköön kaupungin "vesi-ihmisten" huoleksi!

Aquarius

SUO

Mä en jaksa ymmärtää, miksi ei Juperin kotiyhdistys tai mikä se nyt on, ei tee mitään, kun meidän nuorten suota tuhotaan. Ensin runnottiin karmea tie siitä läpi, sitten jyrrettiin viemärilinja, toinen tie ja ties mitä vielä aiotaan. Viimeksi kaivettiin koloon monen miehen voimalla jokin laatikko, jos tämä meno jatkuu, niin suo on kohta kalju kuin meidän faijan pää.

Suo on sentään ollut viihtyisä koontumispaikka, siellä on dokattu paljon prenkkoa ja ollut muitakin mahiksia. Miksi antaa sen turhaan sivistyä, tai sitten hankkikaa meidän bailuille muu kestävä paikka.

Jupperin Jannu

KEHONRAKENTAJAT

Joulun alla tulee jokaisen itseään kunnioittavan lehden lausua parisanaa lukijoilleen jouluruoista ja niiden nauttimisen seurauksista.

Lehdissä käytävässä vilkkaassa huumeeskustelussa ei ole kukaan huomannut huumeista vaarallisinta, nimittäin ruokaa, siihenhän syntyy riippuvuus jo ensimmäisen suupalan jälkeen. Joulun aikaan on suuri vaara sortua rappiosyöjäksi.

Joulukuussa vietetään varmuuden vuoksi niinsanottuja pikkujouluja, ettei kukaan vain jäisi ilman kinkkua. Jos nyt käy niin, että esim. viidennen pikkujoulun jälkeen olo tuntuu raskaalta ja jotenkin tunkkaiselta, on syytä alkaa tarkkaila itseään.

Katsotaan ensin peiliin, jos vastaan ei hymyile kreikkalaista jumalpatsasta muistuttava olento, vaan Saimaan norppa, tai kuten allekirjoittaneelle peilistä pällisteli Benny Hill, on kiireesti ryhdyttävä toimenpiteisiin.

Missään tapauksessa ei kannata keksiä mitään omaperäistä, kaivetaan vain esiin muutama vuosikerta nais-

tenlehtiä (iltapäivälehtiä ei lueta tässä yhteydessä naistenlehtiin, vaikka ne sisällöltään ovatkin samankaltaisia.) Naistenlehtiä selatessa löytyy ennemmin tai myöhemmin hyvä kehonpurkamisohje. Allekirjoittanut on käyttänyt hyvällä menestysellä seuraavaa:

Aamulla herättyäsi juo viisi kupillista mustaa kahvia ilman sokeria ja sakariinia. Sakariini on epäilyttävä aine, tutkiessani salaa ihmisten ruokailutapoja olen havainnut, että kaikki, jotka käyttävät sitä, ovat lihavia, siis sen täytyy jotenkin edesauttaa lihomista.

No niin, lounaaksi syödään kaksi suurta salaatinlehteä, jos laihtumista ei kahden vuorokauden kuluttua ole tapahtunut, jätetään toinen salaatinlehti pois. Illalla töistä palattua voidaan juoda määrättömästi kahvia ja pyrkiä ajoissa nukkumaan. Painon tarkkailemiseksi on syytä hankkia sekatavarakaupasta halpa vaaka, sellainen, jossa vasemmalla jalalla seisten on kaksi kiloa kevyempi kuin oikealla jalalla. Punnitus on aina suoritettava alastomana, koska varsinkin miespuolisilla kehonrakentajilla kellarissa askarrellessa saattaa taskuun

jäädä esim. jakopään ketju.

Kuuria ei koskaan saa aloittaa ennen Joulua eikä Uuttavuotta, koska silloin viimeistään tulee eteen katastrofi ja hillitön lankeemus. Jos kuuria ei syystä tai toisesta pysty aloittamaan tammikuun ensimmäisenä päivänä, on se syytä siirtää vuodella eteenpäin.

Niille, jotka tuskien taipaleelle käyvät, voin kertoa, kuinka mielenkiintoista on istua kutsuilla, joihin Sinut on erityisesti kutsuttu maistelemaan pikkuemännän valmistamia herkkuja, emännän ilme on näkemisen arvoinen ja antaa uutta voimaa laihtua, kun pöydästä on kadonnut ainoastaan pari litraa kahvia!

Hyvää Joulua ja ruokahalua
toivoileepi

Iide

Miksi anglosaksisissa maissa Joulupukki tulee aina savupiipun kautta ja miksi Suomessa ovesta?

Isosukkainen

No, sehän on aivan selvä asia! Suomalainen Joulupukki kuuluu näihin kehonrakentajiin, eikä mahdu savupiipun kautta, katso vaikka kuvaa!

Toimitus

UTELUPALSTA

Tulipa eräänä päivänä kolmivuotias Lauripoika luokseni ja kysyi: "Ukki, mikä on lohikäärme"?

Koska kysymyksellä saattaa olla yleisempääkin merkitystä, siirsin vastauksen antamisen Jupperin Omatkoti yhdistyksen lehden tehtäväksi.

Seppo Räisänen

Toimitus, ilahtuneena siitä, että jopa aivan lukukyvyttömätkin lukijamme osoittavat merkittävää kiinnostusta lehteämme kohtaan, kääntyi asiaatuntevan, vaikka ei ehkä täysin pätevän tahon puoleen saadaksesen pikku Laurin tiedusteluun vastauksen.

Toimitus

LOHIKÄÄRME, SEN LEVINNEISYYS JA ESIINTYMISTIHEYD.

Vaikkakaan lohikäärmeistä ei ole säilynyt mitään varsinaisia jäänteitä ja useista kaivauksista huolimatta ei ole pystytty toistaiseksi varmuudella saamaan selviä havaintoja sen esiintymisestä ja ulkomuodosta, on mahdollista lukuisien vanhojen kuva- ja kirjallisten lähteitten perusteella luoda selvä kuva

sen ulkomuodosta ja levinneisyydestä. Vahinko, että varhaisella keskiajalla lohikäärmeet metsästettiin ritariston toimesta sukupuuttoon Euroopassa ja ristiretkien aikana myös lähi-idässä. Muualta maailmasta lie-nee laji hävinnyt lähinnä ilmaston muutosten ja sopivien asuinpaikkojen vähenemisen johdosta.

Vanhimmat tiedot lohikäärmeitten esiintymisestä on saatavissa kaldealaisesta mytologiasta. Lohikäärme kantahahmossaan eleli jo subtrooppisessa neoliittisessä miljöössä.

Keskiajan ritarikertomukset ja kuvat antavat myös selvän kuvan lajin runsaudesta ja levinneisyydestä ajanlaskumme alkupuolella.

Lohikäärmettä tavattiin tällöin ta-
saisesti kautta Euroopan ja Välimeren ympäristön. Aasiasta, varsinkin Kiinasta, on myös useita havaintoja. Austraaliassa sitä tuskin oli maan osan eristyneisyydestä johtuen, ja jos oli, tietenkin pussieläimenä. Etelä- ja Pohjois-Amerikasta ei ole käytettävissä havaintoja, ja jos paikallisessa mytologiassa onkin kuvattuna lohikäärmeitä, niin ovat niiden hahmot sekoittuneet muihin

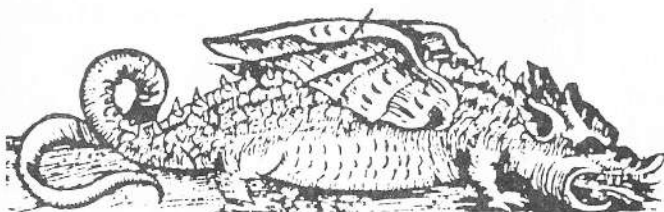
hirviöihin ja jumalkuviin.

Afrikan viidakoissa lohikäärmettä tuskin myöskään esiintyi, johtuen sen mieltymyksestä karuihin rotkoihin ja autioihin vuoristoihin asuinpaikkanaan.

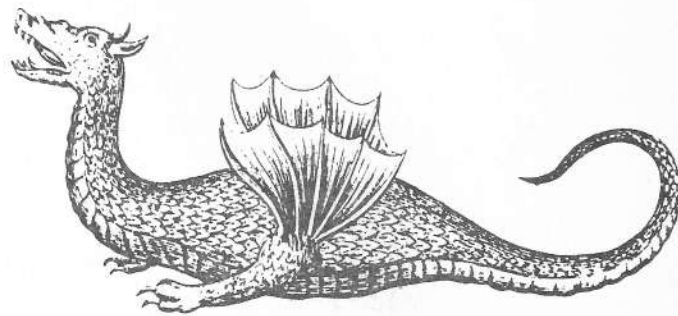
Lohikäärmeen lisääntymisnopeudesta ei ole tietoja, mutta ottaen huomioon sen erittäin tehokkaan paraneumiskyvyn (regeneraatio) vahingoista, mm. päitten uusiutuminen entisten tultua katkotuiksi on uskottavaa, että lohikäärmeitten jälkeläisten saanti oli harvinaista ja siksi yhdenkin lohikäärmeen tappaminen aiheutti lajille korvaamatonta tuhoa.

ULKOMUOTO JA TAVAT.

Perusmuodossaan lohikäärme (lat. draco), on nelijalkainen, siivellinen liskomainen otus, jolla on yksi tai useampia päitä (max. seitsemän).

Lohikaarme Munsterin Cosmographiasta.

Lohikaarme Kirchnerin teoksesta vuodelta 1665

Päissä saattaa esiintyä yhdestä

kymmeneen sarvea ja suut ovat kuin jalopeuralla. Yleisin väri on ruskea, mutta värivaihtelu on hyvin runsas. Jalat on varustettu kynsilä ja räpylöillä, mutta löytyy myös lohikäärmelaji, jolla jalat ovat kuin karhunkäpälät.

Lohikäärmeillä on erikoisena piirteenä se, että ne pystyvät syökmään suistaan tulta. Lajivaihtelu on myös runsas. Liskorunkoisten käärmeitten lisäksi esiintyy myös lohikäärmeitä, joitten vartalo on lähinnä krokotiilia muistuttava tai vartalon muoto saattaa lähentyä lintua.

Kokovaihtelu on myös melkoinen. Suurimmat lohikäärmeet saattavat kasvaa havaintojen mukaan noin seitsemän metriä pitkiksi. Voi olla, että dracot vanhetessaan muuttuivat ulkomuodoltaan massiivisemmiksi ja

varmaankaan suurimmat yksilöt eivät kyenneet lentämään siivillään, siksi pieniä ne olivat eläimen muuhun kokoon nähden. (vrt. mehiläinen). Kiinassa esiintyi lohikäärmelaji, jolta siivet olivat kokonaan surkastuneet.

Lohikäärme

Varsinaisen lohikäärmeen eli griipin lisäksi tunnetaan alalajeina ainakin aarnikotka = runohopo = pegasos ja salaperäinen basiliski, jonka katse surmasi tai muutti kiveksi. Eräs varsin merkittävä alalaji oli leviatan, meressä elävä, naaraspuolinen hirviö, joka, ikävä kyllä, usein sekoitetaan krokotiiliin.

Piikkipäisistä hampaista päätellen lohikäärmeet olivat lihansyöjiä, tuskin ne karuissa vuorimaissa asuessaan juuri muuta ravintoa löysivätäkään. Tätä päätelmää tukee myös se, että dracoille uhrattiin elävää lihaa, yleensä nuoria neitoja, jotta ne olisivat pysyneet rauhallisi-

na asuinpaikoillaan, eivätkä olisi lähteneet liikkeelle aiheuttamaan ympäristölleen vahinkoa. Tosin Babelin Bel-nimiselle otukselle uhrattiin myös päivässä kaksitoistakymmentä mittaa nisuja neljäkymmenen lampaan ja kolmen aamin viinaa lisäksi, mutta saattaa olla, että osa uhriruoista meni Belin seitsemänkymmenen papin ja heidän perheittensä elatukseen.

ESIINTYMINEN SUOMESSA.

Vaikka maassamme ei olekaan lohikäärmeä olopaikoiksi sopivia vuorenrotkoja ja jylhiä louhikkoja ja varmaan maamme ilmasto-olosuhteetkin aiheuttavat vaikeuksia suompeitteisen dracon menestykselle, löytyy Suomestakin selviä merkkejä siitä, että meillä on esiintynyt ainakin yksi pieni, noin 1,5 metriä pitkäksi kasvava laji. Varmimmat havainnot l.n esiintymisestä Suomessa on tehty Turun lähistöllä Nousiaisten ja Kaarinan alueelta.

Nousiaisten kirkossa säilytettävän Pyhän Henrikin sarkofagin sivujen koristuksena on kuva, joka osoittaa Pyhän Eerikin ja ristiretkeläisten maihinnousua silloiseen Suomeen.

Marketta "tramppaa" matoa eli lohikäärmettä.

Rannalla olevan pakanan lipussa on selvä lohikäärmeen kuva. Lisäksi on Kaarinan kirkossa puinen lohikäärmeveistos, joka lienee tehty Suomessa eläneen pedon mukaisesti luonnolliseen mittakaavaan?

Kielitieteelliseltä pohjalta saadaan lisää todistusvoimaista aineistoa lohikäärmeitten esiintymisestä ja levinneisyydestä maassamme. Alkuaikoina varsinainen lohikäärme sotkettiin käärmeeseen ja matoon.

Basiliskista ja eräistä muista lajeista käytettiin Saksassa nimeä Lindwurm, ruotsiksi lindorm= lehmusmato. Suomalaiset sanat livo ja louhi pohjautuvat samaan perustaan. Livo tarkoittaa lohikäärmettä, matoa ja Suomesta löytyy ainakin Posiolta Livojärvi ja Livojoki, tänne pohjoisen erämaihin on varmaan lohikäärmeenkin ollut rauhallista muuttaa asumaan.

Louhi- sana on vieläkin merkittävämpi. Louhi, Pohjolan emäntä, esiintyy kalevalaisten runojen alkutekstissä nimillä Loviatar, Lovehetar, Louhietar, Laviatar, jotka sellaisenaan viittaavat rotkoa, luolaa, maan rakoa(vrt. langeta loveen) ts lohikäärmeitten asuinpaikkaa. Toiselta puolen Louhi-sanalla on yhteys muinaisskandinaaviseen sanaan, floghdraki=lentävä lohikäärme ja vanhassa norjassa on sana flug, joka tarkoittaa tuulispäässä lentävää lappalaisnoitaa. Edelleen löytyy louhi-sanalle yhteyksiä Edda-runojen Loken äitiin, Laufrey= lehtipuu tai -saari, sekä sanoihin lieska, lietsoja, liesi, Lohja. Suomen kansankulttuurissaan pitkään säilynyt

"madontappajaiset" heinänlähtöön liittyyvänä rituaalina, joka esiintyi ensimmäisen heinäpäivän aamun matoryypyn muodossa tai koko päivän juopotteluna. Vehmaan kirkko on pyhitetty Marketalle, lohikäärmeen seivästäjälle ja Raumallakin nuorisotuli Pyhän Marketan päivää viettämään kaupunkiin ja ottamaan sen verran, että "mato kuolee", niin on melko varmaa, että kaiken perustana on lohikäärmeitten esiintymisen näillä seuduilla.

Myöskin Kalevalassa on "mato"-teema voimakkaasti esillä. Ilmarinen kynsi kyisen pellon ja Lemminkäinenkin matkalla Pohjolan pitoihin sai kaikenlaista harmia käärmeistä, "maan karvoista".

MYTTIEN MERKITYS.

Aikojen kuluessa lohikäärme jalostui konkreettisesta eläimestä symbolisoimaan ensin valtaa ja sitten pahuutta ja paholaista. Tämä teema esiintyy yhtäläisesti Raamatussa, ritarirunoudessa, Eddarunoudessa, Kalevalassa jne. Toiselta puolen Pohjolan emännän poika, Perisokea, ampuu ihmisiin sairauksia, pistos-

nuolia, toiselta puolen Daniel keittää sekaisin tervaa, rasvaa ja karvoja ja paistaa Belin suuhun ja lohikäärme pakahtuu kahtia.

Kuten kansannäytelmässä sanotaan: "Hyi Paapelin lohikäärme".

Vakio Nyhäkoro
vt. tutkailija

Lähdeteokset: Raamattu v 1873, Olof Eriksson: Heraldikka ja symbolit, Matti Klinge: Muinaisuutemme merivalat, Antero Karilas: Pikku Jättiläinen, Otavan Iso Tietosanakirja v 1932 ja Uusi Tietosanakirja, Lauri Hendell-Auterinen ja Mauno Jääskeläinen: Sivistyssanakirja, seitsemäs painos, Maailmantaide, Peter Kidsen: Keski-ajan taide.

LEHDELLE NIMI

Jatkoaika lehden nimikilpailussa tuotti kuin tuottikin hedelmää, nimiehdotuksia on tullut seuraavasti:

Jupperilainen	1
Jupperilainen	2
Jupperilainen	3
Kotiseutulehti Jupperi	4
Jupinat	5
Jupperin Sanomat	6
JUP ^{Sanomat} perin	7
Juppe-Info	8
Tammenterho	9
Siili	10

Katsotaanpa, kuka sen Kerameijan lahjakortin oikein saakaan! Nyt on tarkoituksena valita näistä ehdotetuista nimistä paras ja jokaisella on mahdollisuus näin omalta osaltaan vaikuttaa valintaan.

Äänestetäänpä siis nimi lehdellemme, ja sitten, kaikki mukaan, jotta paras ehdotus voittaisi!

Jos sitten käy niin, että voittanut ehdotus tuntuu mielestäsi huonolta, etkä ole nimervalintaan vaikuttanut, kun sitä Sinulta pyydettiin, ei asialle voi enää mitään! Seuraavalla lehdellä on jo nimi.

Tehdäänpä näin:

Merkitään allaolevaan lomakkeeseen nimiehdotuksen kohdalla olevaan, tarkeitusta varten varattuun tilaan ehdotuksille numerot paremmuusjärjestyksessä, leikataan lomake irti ja pudotetaan se kauppareissun yhteydessä Tarkkosen kaupassa kassan vieressä olevaan Yhdistyksen postilaatikkoon tai, jos se käy kätevämminkin, kenen tahansa johtokunnan jäsenen postilaatikkoon tammikuun loppuun mennessä.

Jupperilainen _____

Kotiseutulehti Jupperi _____

Jupinat _____

Jupperin Sanomat _____

JUP^{Sanomat}perin _____

Juppe-Info _____

Tammenterho _____

Siili _____

TYÖVÄLINEIDEN LAINAUS

1

Välineitä lainataan ainoastaan Jupperin Omakotiyhdistys ry:n jäsenten omaan käyttöön.

2

Välineet on välittömästi käytön jälkeen palautettava puhdistettuina asemapaikkaansa ja moottorikäyttöisten laitteiden ajotuntimäärä on ilmoitettava laitteen huoltajalle.

3

Käyttökorvauksena peritään 20 mk lainauskerralta, jos käyttöaika on vuorokautta lyhyempi ja jokaiselta seuraavalta vuorokaudelta tai sen osalta peritään 20 mk. Maksu suoritetaan palautuksen yhteydessä.

4

Polttoaine on jokaisen itse hankittava tai sovittava siitä konetta huoltavan henkilön kanssa.

Koneet huolletaan yhdistyksen toimesta.

5

Lainaja vastaa välineen rikkoutumisesta, mikäli se on johtunut huolimattomuudesta tai tahallisuudesta. Vioittumisista on aina ehdottomasti ilmoitettava.

6

Välineiden edelleen lainaaminen ilman huoltajan lupaa on ehdottomasti kielletty.

KALUSTON SIJAINTI

Maajyrsin I

Tikkaat 9 m

Tuoremehupuristin

Kahvinkeitin

Laine, Jupperinmetsä 4

puh. 846866

Betonimylly

Maaliruisku

Jyrä

Pyörösaha

Tikkaat

Gustafsson, Kaivoskuja 12

puh. 847814

Maajyrsin II

Winqvist, Kotikuja 1

puh. 846412

Kalustovuokra 20,-/vrk

Tikkaat 10 mk

Nurmikkojyrästä ei maksua.